

LIDERZY INNOWACYJNOŚCI

ARJOLmedia
www.liderzyinnowacyjnosci.com

NR 59/MAJ 2018

W EUROPEJSKIEJ RYWALIZACJI O DOTACJE Z PROGRAMU LIFE WNIOSKODAWCY Z POLSKI MAJĄ DUŻE SZANSE

Dobry pomysł jest źródłem sukcesu

Łatwość aplikowania o pieniądze motywuje wnioskodawców do coraz efektywniejszego sięgania po unijne dotacje z Programu LIFE. Dodatkowe wsparcie ze środków krajowych wyróżnia Polskę wśród pozostałych krajów Unii Europejskiej przy realizacji projektów ekologicznych, które wpisują się w priorytety tego programu. W zależności od formy prawnej i zakresu przedsięwzięcia wysokość dofinansowania może sięgać nawet do 100 proc. kosztów kwalifikowanych. Jest to możliwe tylko dzięki dodatkowemu wsparciu udzielanemu beneficjentom przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Kilkusetosobowa frekwencja uczestników Dnia Informacyjnego LIFE 2018 w Warszawie potwierdziła, wzrost zainteresowania programem, którego budżet wynosi 3,4 mld euro. Tegoroczna konferencja zorganizowana pod koniec kwietnia przez NFOŚiGW na Stadionie PGE Narodowym, zgromadziła ponad 300 osób, a drugie tyle wzięło udział w sesji ogólnej transmitowanej on-line. Podobnie było również w ubiegłym roku.

– Od dwóch lat z satysfakcją obserwuję wzrost liczby wniosków składanych do Komisji Europejskiej, dzięki niezwykle aktywnemu zaangażowaniu NFOŚiGW w pomoc merytoryczną udzielaną beneficjentom przy opracowaniu wniosków i kojarzeniu partnerów do wspólnej realizacji projektów – powiedział **Sławomir Mazurek**, podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska podczas otwarcia konferencji. – Przynosi to bardzo dobre efekty, ale nadal mamy do rozwiązania wiele problemów środowiskowych i klimatycznych. Jest to ogromne pole do innowacji, nowatorskiego podejścia i europejskiej współpracy w tym zakresie, co doskonale wpisuje się w ideę Programu LIFE. W ośrodkach naukowych, samorządach, organizacjach pozarządowych i polskim biznesie tkwi wielki potencjał do tego, aby skutecznie sięgać po te dotacje.

Liczy się pomysł i dobre przygotowania wniosków

Organizatorzy konferencji przekazali uczestnikom informacje dotyczące wprowadzonych zmian w tegorocznym naborze wniosków do Programu LIFE. Zgodnie z przyjętym w lutym przez Komisję Europejską Wieloletnim Programem Prac na trzy najbliższe lata 2018-2020 projekty nadal są realizowane w ramach dwóch podprogramów na rzecz środowiska i klimatu. Każdy z nich obejmuje konkretne obszary priorytetowe. Do środowiskowych zalicza się: ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami, przyroda i różnorodność biologiczna oraz zarządzanie i informacja w zakresie środowiska. Do priorytetów w podprogramie Klimat należą: ograniczenie wpływu człowieka na klimat, dostosowanie się do skutków zmian klimatu oraz zarządzanie i informacja w zakresie klimatu.

– Najważniejszą zmianą obowiązującą od tego roku jest wprowadzenie dwuetapowej procedury w naborze wniosków o dofinansowanie projektów w podprogramie na rzecz środowiska – informowała potencjalnych beneficjentów **Grażyna Hadjiraftis**, kierownik Wydziału ds. Progra-

Dzień Informacyjny LIFE 2018. Od lewej: moderator konferencji Grażyna Hadjiraftis, zastępca prezesa NFOŚiGW Anna Król, wiceminister środowiska Sławomir Mazurek, przedstawicielka Komisji Europejskiej Maja Mikosińska, dr Tomasz Jurczak Uniwersytetu Łódzkiego, prof. Stanisław Kaniszewski Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach

W Polsce dzięki dotacjom z Programu LIFE udało się m.in. przetestować szereg innowacyjnych technologii w dziedzinie ekologii, zwiększyć ilość energii geotermalnej, zbudować nowoczesną instalację przetwarzającą odpady w energię i stworzyć laboratorium zielonej energetyki w którym 300 gospodarstw domowych testuje pilotażowe rozwiązanie do zarządzania energią elektryczną. Unijne wsparcie umożliwiło ochronę Doliny Biebrzy oraz innych obszarów bagiennych, a także objęcie ochroną zagrożonych gatunków zwierząt i roślin. Z Programu LIFE skorzystały również lokalne społeczności. W okolicach Łodzi w innowacyjny sposób przywrócono czystość zbiornikom rekreacyjnym, a w gminie Klucze odtworzono największą w Polsce pustynię Błędowską.

mu LIFE w NFOŚiGW i jednocześnie moderator konferencji, zachęcając uczestników Dnia Informacyjnego do ubiegania się o te środki. – Na dofinansowanie mogą liczyć projekty przyrodnicze, realizowane na obszarach Natura 2000, które promują najlepsze praktyki w tym zakresie oraz pilotażowe w ochronie środowiska, testujące nowatorskie technologie w rozwiązywaniu istotnych dla Europy problemów środowiskowych i klimatycznych.

– W pierwszym etapie do Komisji Europejskiej składany jest dziesięciopunktowy dokument koncepcyjny (concept note) w języku angielskim – do **12 czerwca** dla projektów środowiskowych i do **14 czerwca** dla projektów przyrodniczych. Od ich pozytywnej oceny zależy dopuszczenie do drugiego etapu i złożenie kompletnego wniosku w języku polskim lub angielskim.

– Dokument koncepcyjny ma być atrakcyjną wizytówką, uwzględniającą podstawowe informacje o planowanym przedsięwzięciu i podejmowanych działaniach. – To duże ułatwienie dla podmiotów ubiegających się o dotację. Zamiast składania obszernego wniosku, na tym etapie, wystarczy tylko dziesięć stron concept note. Ten dokument musi zawierać dane o wnioskodawcy koordynującym i jego partnerach, a także ryzyko, efektach i trwałości rezultatów, które mają wynikać z realizacji projektu. Jeśli te warunki zostaną spełnione projekt będzie miał dużą szansę na dofinansowanie.

Informacje o pozytywnie ocenionych propozycjach Komisja Europejska przekaże

wnioskodawcom w październiku tego roku. W styczniu 2019 r. będą zobowiązani do składania pełnych wniosków. Od stycznia do czerwca 2019 r. KE planuje ich ocenę i rewizję, czyli szansę na doprecyzowanie dyskusyjnych, z punktu widzenia oceniających, elementów projektu. W lipcu podpisane zostaną umowy o dofinansowanie tak, aby w drugiej połowie przyszłego roku beneficjenci mogli przystąpić do realizacji wybranych w tym naborze przedsięwzięć.

W podprogramie Klimat, procedura składania wniosków pozostaje niezmieniona. Trzeba przygotować od razu kompletny wniosek i złożyć go do 12 września br. do Komisji Europejskiej.

Cenne wskazówki prosto z Brukseli

Szczegółowe informacje dotyczące priorytetów w obu obszarach Programu LIFE, a także warunki, procedury i zasady finansowania projektów przedstawiła uczestnikom konferencji **Maja Mikosińska** z EASME, agencji wykonawczej do spraw małych i średnich przedsiębiorstw, reprezentująca Komisję Europejską. W obszernej prezentacji, która jest dostępna wraz z pozostałymi materiałami z stronie www.nfosigw.gov.pl/life uzasadniła wprowadzenie zmian w tegorocznym naborze.

– Dwuetapowa procedura w podprogramie na rzecz środowiska wychodzi naprzeciw oczekiwaniom wnioskodawców, praktycznie ze wszystkich unijnych krajów – podkreślała w swojej wypowiedzi. – Od dłuższego czasu pojawiały się prośby o jej uproszczenie. Beneficjenci skarżyli się na konieczność wypełnienia bardzo skomplikowanych i szczegółowych formularzy oraz zbyt długiego oczekiwania na odpowiedź zwrotną ze strony Komisji Europejskiej. Często się okazywało, że ten wysiłek włożony w przygotowanie wniosku, nie przekładał się później na podpisanie umowy o przyznanie dotacji i dlatego dokonano tej zmiany. Jestem przekonana, że będzie to znaczne ułatwienie w sięganiu po unijne dotacje. Jeśli dwuetapowa procedura sprawdzi się w projektach środowiskowych, to od przyszłego roku będą

nią objęte również projekty klimatyczne. Wprowadzone zmiany uczestnicy Dnia Informacyjnego LIFE przyjęli z aprobatą.

Pochwała dla działań NF

– Muszę przyznać, że jestem bardzo pozytywnie zaskoczona niezwykle skutecznymi działaniami NFOŚiGW, który pomaga zainteresowanym podmiotom w przygotowaniu wniosków do tego programu – oceniła Maja Mikosińska i dodała, że sporo się zmieniło w tym zakresie w ostatnim czasie. – Jestem pod dużym wrażeniem tej aktywności Narodowego Funduszu. Komisja Europejska także to docenia. Zachęcam wszystkich zainteresowanych do aplikowania o wsparcie projektów zarówno tradycyjnych jak również zintegrowanych.

Projekty zintegrowane należą do specjalnej kategorii, ponieważ są realizowane dla dużo szerszą skalę niż tradycyjne. Polegają na wdrożeniu konkretnego planu lub strategii, która jest wymagana przez prawodawstwo Unii Europejskiej. To może być np. plan gospodarowania odpadami, dorzeczem rzek, regionalny plan poprawy jakości powietrza. Mogą to być także plany ochronne polegające na zachowaniu lub odtworzeniu siedlisk przyrodniczych.

– Tu również obowiązuje dwustopniowy etap naboru – informowała przedstawicielka KE. – Napisanie takiego wniosku jest dużo trudniejsze, niż tradycyjnego dlatego można wystąpić do Komisji Europejskiej o pomoc techniczną. To są granty do 100 tys. euro. Nabór został trochę wcześniej otwarty, dlatego zamyka się już 8 czerwca. Dokumenty koncepcyjne w tych wszystkich projektach będą oceniane do października.

Współfinansowanie Programu LIFE ze środków NFOŚiGW

Poziom unijnego dofinansowania projektów obniżył się od tego roku z 60 do 55 proc. kosztów kwalifikowanych. Tę różnicę może zrekomensować podwyższone wsparcie ze środków NFOŚiGW jeżeli projekty uzyskają akceptację Komisji Europejskiej i będą wykonywane na terenie Polski.

– Wnioskodawców realizujących projekty przyrodnicze lub związane z zarządza-

niem informacją w zakresie środowiska i zmian klimatu zasady dofinansowania od 15 do 45 proc. w zależności od rodzaju projektu oraz formy prawnej – zapewniał **Radosław Domagała**, z Wydziału ds. Programu LIFE z NFOŚiGW. – Najwyższe wsparcie otrzymują tylko państwowe jednostki budżetowe. Wysokość unijnej dotacji nie ma znaczenia przy finansowym zaangażowaniu z NF. Dofinansowanie nie przysługuje dużym firmom, ale małe i średnie przedsiębiorstwa mogą je otrzymać do 15 proc. wartości projektu.

W przypadku projektów z podprogramu na rzecz klimatu zasady dofinansowania pozostają bez zmian. Po złożeniu do 24 lipca do NF skróconej wersji wniosku skierowanego do Komisji Europejskiej beneficjent otrzymuje wstępne zapewnienie dofinansowania. Zobowiązanie do jego udzielenia powstanie jednak dopiero po otrzymaniu decyzji KE o przyznaniu dotacji.

Wnioskodawcy będą mogli również ubiegać się o dofinansowanie w formie pożyczek na zapewnienie wymaganego wkładu własnego oraz na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięcia współfinansowanego ze środków LIFE. Taka forma montażu finansowego wyróżnia Polskę na tle innych krajów unijnych, które nie mają instytucji podobnej do NFOŚiGW.

Dzielenie się wiedzą z realizacji projektów

Podczas drugiej części konferencji beneficjenci Programu LIFE zaprezentowali realizowane przez siebie projekty i podzielili się doświadczeniami z przygotowania wniosków oraz współpracy z Komisją Europejską. Wszystkie prezentacje dostępne są na stronie www.nfosigw.gov.pl/life.

Wiedza i cenne doświadczenie praktyków, którzy z sukcesem przeszli całą procedurę ubiegania się o dofinansowanie projektów, będzie ogromnym wsparciem dla osób realizujących podobne przedsięwzięcia oraz dla przyszłych beneficjentów Programu LIFE.

Jak co roku beneficjenci programu prezentowali też swoje projekty na specjalnie przygotowanych przez nich stoiskach.

**Tekst i foto
Jolanta Czudak**

– Dzień Informacyjny LIFE spełnił oczekiwania uczestników, z którymi w przystępnym sposobie podzielił się szeroką wiedzą, wskazującą projekty, które mogą zainspirować kolejnych wnioskodawców – podsumowała **Anna Król**, zastępca prezesa zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. – Na dofinansowanie w tegorocznym naborze wniosków mogą liczyć projekty przyrodnicze, realizowane na obszarach Natura 2000, które promują najlepsze praktyki w tym zakresie oraz pilotażowe w ochronie środowiska, testujące nowatorskie technologie w rozwiązywaniu istotnych dla Polski i Europy problemów środowiskowych i klimatycznych. Cieszy nas coraz większe zainteresowanie programem. Podniosła się skuteczność składania polskich wniosków do Komisji Europejskiej oraz liczba zaakceptowanych aplikacji. Obecnie 11 przedsięwzięć z naboru 2017 oczekuje na unijne dofinansowanie, a dwa kolejne znajdują się na liście rezerwowej. Warto podkreślić, że polski system współfinansowania projektów Programu LIFE jest zdecydowanie najlepiej dostosowany do potrzeb beneficjentów w porównaniu do innych krajów Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz – jako Krajowy Punkt Kontaktowy oraz instytucja współfinansująca projekty środowiskowe, przyrodnicze i klimatyczne – włączył się w realizację Programu LIFE w 2008 r. Od tego czasu podpisałyśmy 75 umów o dofinansowanie w formie dotacji i 14 w formie pożyczek. LIFE to tylko jeden z programów w 29-letniej działalności NFOŚiGW. Od 1989 r. zawarliśmy ponad 31 tys. umów, z czego prawie 29 tys. finansowanych jest ze środków krajowych, a ok. 3 tys. z zagranicznych. Wydatkowane zostało łącznie niemal 90 mld zł (w tym prawie 41 mld zł to budżet zagranicznych programów). Różnicujemy naszą ofertę tak, aby dopasować ją jak najlepiej do potrzeb i możliwości aplikujących o dofinansowanie projektów ekologicznych. Stworzyliśmy różnorodne programy w ramach krajowego budżetu NFOŚiGW, ale od wielu lat jesteśmy też wiarygodnym operatorem pieniędzy płynących z UE oraz innych zagranicznych źródeł. Te środki to szansa na poprawę stanu środowiska, a jednocześnie możliwość sfinansowania innowacyjnych rozwiązań i technologii, które wprowadzone na rynek krajowy wzmacniają potencjał gospodarczy Polski i zmieniają nasz kraj na coraz bardziej nowoczesny.

Kilkusetosobowa frekwencja uczestników Dnia Informacyjnego LIFE 2018 w Warszawie potwierdziła, wzrost zainteresowania programem, którego budżet wynosi 3,4 mld euro

Sfinansowano ze środków Unii Europejskiej w ramach Projektu Budowy Potencjału LIFE LIFE14 CAP/PL/000011.